

Hållbarhetsrapport 2021

Älmhults
kommun

INNEHÅLL

HÅLLBARHETSRAPPORT 2021	4
Agenda 2030	4
Det här är Älmhults kommuns roll i hållbarhetsarbetet	4
Om bokslutet	5
Livskvalitet och trygghet	6
Jämlikt och rättvist	8
Växande och inkluderande Älmhult	10
Minskad klimatpåverkan	13
En cirkulär kommun	15
Hållbara livsmiljöer	16
Rika och tillgängliga naturmiljöer	17
Mätbaramål för miljöplan 2030	19

HÅLLBARHETSRAPPORT 2021

Vi arbetar för att bygga ett socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbart Älmhult. I den här hållbarhetsrapporten kan du läsa om hur vi har arbetat med hållbar utveckling i Älmhults kommun under 2021.

Agenda 2030

Hållbarhetsarbetet i Älmhult kommun utgår från Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. De globala målen finns till för att uppnå fyra saker till år 2030:

- Att avskaffa extrem fattigdom
- Att minska ojämlikheter och orättvisor i världen
- Att främja fred och rättvisa
- Att lösa klimatkrisen

Agenda 2030 antogs av FN:s medlemsländer den 25 september 2015 och är den mest ambitiösa överenskommelsen för hållbar utveckling som världens ledare någonsin har antagit. Den innehåller 17 globala mål, som i sin tur har 169 delmål, och spänner över ett stort antal viktiga samhällsfrågor med avgörande betydelse för vår och planetens framtid.

De 17 målen är integrerade, odelbara och inkluderar alla. Utgångspunkten är alltså att man inte kan välja ut några mål utan måste ta hänsyn till samtliga mål och hur de påverkar varandra. De två grundprinciperna är omställning och partnerskap. Hållbarhetsarbetet kräver därför helhetssyn och samverkan.

Det här innebär hållbar utveckling

En hållbar utveckling innebär att vi ska tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina. En hållbar utveckling bygger på tre dimensioner:

1. Social hållbarhet

Den sociala hållbarheten handlar om hur vi lever tillsammans i våra samhällen, hur samhällena är inkluderande, hur mänskliga rättigheter efterlevs och hur vi tar hand om varandra.

2. Miljömässig hållbarhet

Den miljömässiga hållbarheten handlar om hur vi människor tar hand om planeten, miljön och naturen runt omkring oss.

3. Ekonomisk hållbarhet

Den ekonomiska hållbarheten handlar om hur vi får samhället att fungera och hur vi genom skattefinansiering och privata investeringar uppnår en sund ekonomisk balans.

De globala målen för hållbar utveckling inkluderar alla tre dimensionerna.

Det här är Älmhults kommuns roll i hållbarhetsarbetet

I Sverige har kommunerna och regionerna en central roll i genomförandet av de globala målen. De kommunala grunduppdragen, exempelvis skola, vård, omsorg och samhällsplanering, är i hög grad kopplade till målen i Agenda 2030.

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för att hållbarhetsperspektivet finns med i planeringen och för att följa upp hur hållbarheten utvecklas i Älmhults kommun. Kommunens nämnder och bolag bidrar i hållbarhetsarbetet utifrån verksamheternas grunduppdrag, med olika tyngdpunkt på de tre hållbarhetsdimensionerna.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Om bokslutet

För att följa upp hur vi i Älmhults kommun bidrar i arbetet med att nå målen för hållbar utveckling har vi kopplat kommunens egna resultatmål till de globala målen i Agenda 2030. När vi följde upp våra resultatmål i årsredovisningen för 2021 följde vi därför upp hållbarhetsmålen parallellt. I den här rapporten sammanfattar vi Älmhults kommuns hållbarhetsarbete under 2021. Rapporten bygger på vår årsredovisning för 2021. Syftet är att kortfattat redogöra för vilka hållbarhetsfrämjande insatser som vi genomfört, vilka utmaningar vi står inför och vilka resultat som vi uppnått

De globala målen är indelade i 7 olika fokusområden, 3 stycken under social hållbarhet och 4 stycken under ekologisk hållbarhet.

För varje fokusområde beskrivs följande:

- Det här är våra utmaningar, exempel på områden som vi särskilt behöver arbeta med i vår kommun.
- Det här gjorde vi under 2021, exempel på insatser som vi genomförde under 2021.
- Relevanta nyckeltal från Kolada. Bedömning av nyckeltal görs med:

- ↘ Negativ trend
- Neutral trend
- ↗ Positiv trend

I slutet redovisas de miljömål som är beslutade i kommunens Miljöplan 2030.

Fokus	Huvudmål SDG
Social Hållbarhet	
Livskvalitet och trygghet	→ Ingen fattigdom → Ingen hunger → Hälsa och välbefinnande → Fredliga och inkluderande samhällen
Jämlikt och rättvist	→ Jämställdhet → Minskad ojämlikhet
Växande och inkluderande	→ Hållbar industri, innovationer och infrastruktur → God utbildning för alla → Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt → Genomförande och globalt partnerskap
Ekologisk Hållbarhet	
Minskad klimatpåverkan	→ Bekämpa klimatförändringarna → Hållbar energi åt alla
Cirkulär kommun	→ Hållbar konsumtion och produktion
Hållbara Livsiljöer	→ Hållbara städer och samhällen
Rika och tillgängliga naturmiljöer	→ Hav och marina resurser → Rent vatten och sanitet för alla → Ekosystem och biologisk mångfald

Livskvalitet och trygghet

Aktuella globala hållbarhetsmål på lokal nivå

Mål 1: Ingen fattigdom

Avskaffa fattigdom i alla dess former och ge alla människor chans till ett värdigt och tryggt liv.

Kommunens ansvar för socialt stöd och omsorg innebär att de som lever i den största ekonomiska utsattheten kan få hjälp att ta sig ur den. För att nå målet krävs långsiktiga insatser på lokal nivå.

1 INGEN
FATTIGDOM

Mål 2: Ingen hunger

Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och bättre kosthållning samt främja ett hållbart jordbruk.

2 INGEN
HUNGER

Mål 3: Hälsa och välbefinnande

Säkerställa att alla kan leva ett hälsosamt liv och verka för alla människors välbefinnande i alla åldrar. God hälsa är en grundläggande förutsättning för människors möjlighet att nå sin fulla potential och att bidra till samhällets utveckling.

3 HÄLSA OCH
VÄLBEFINNANDE

Mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen

Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.

16 FREDLIGA OCH
INKLUDERANDE
SAMHÄLLEN

Det här är våra utmaningar

Pandemin har påverkat den fysiska och psykiska hälsan negativt. Den har även begränsat möjligheterna till kultur, idrott och föreningsliv som är viktigt för hälsan. Därför är kommunens arbete med att främja hälsosamma levnadsvanor och psykisk hälsa nu ännu viktigare.

Kommunen behöver stötta fler familjer att bryta långvarigt försörjningsstöd och komma in på arbetsmarknaden. År 2020 hade 1,8 procent av den vuxna befolkningen ett långvarigt ekonomiskt bistånd, medan genomsnittet för alla kommuner var 1,1 procent.

AME behöver utvecklas i flera av sina processer samt fortsätta att utvecklas i samverkan med bland annat arbetsförmedlingen och dess kompletterande aktörer, Finsam, vuxenutbildningen, kommunala arbetsgivare och näringslivet.

Kommunen behöver arbeta fram strategier och processer inom socialtjänsten som främjar förändringsarbete för tidiga samordnade insatser för den enskilde.

Kommunen hade en hög andel, 12,3 procent, barn och unga i ekonomiskt utsatta hushåll. Snittet för riket var 8,9 procent för 2020. Detta är en ökning på 6 procent jämfört med 2019. Vi behöver fortsätta arbeta aktivt med att alla barn och unga ska ha möjlighet till goda uppväxtvillkor oavsett familjens ekonomiska situation.

För att klara framtidens socialtjänst behöver verksamheten arbeta utifrån ett hållbarhetsperspektiv och vara än mer resurseffektiva.

Välfärdens kompetensförsörjning är en av det kommande decenniets viktigaste frågor för Sveriges kommuner och regioner.

Eftersom det finns stora hälsoskillnader mellan olika grupper i samhället behöver vi också arbeta för att skapa mer jämlika livsvillkor, som bidrar till mer jämlik hälsa. Att möta den nya lagstiftningen rörande kommunernas brottsförebyggande krav och ett fortsatt samordnat fokus på social brottsprevention.

Det här gjorde vi under 2021

Kommunen ställde snabbt om flera verksamheter för att minska risk för smittspridning i samband med pandemin och för att säkerställa bemanning.

Långsiktig planering av äldreboendestrukturen, ett uppdrag som samordnas mellan Kommunledningsförvaltning, Socialförvaltningen och Tekniska förvaltningen.

Stor satsning på digitalisering inom socialförvaltningen, exempelvis e-tjänster, beslutstödprogram, byte av trygghetslarm inom hemtjänsten och SÄBO, brandlarm och elektroniska hjälpmedel.

Måltidsverksamheten har tillsammans med skolan under året verkat för en näringsrik och attraktiv måltidsupplevelse för eleverna med målet att bidra till goda matvanor både i och utanför skolan. Även arbete med planering för mätning av matsvinn och framtagande av ny måltidspolicy.

Årets trygghetsmätning visar på en fortsatt positiv trend med en ökad trygghet och minskad problembild i Älmhults kommun.

Arbete med en anpassning till kommande lagstiftning rörande kommunernas brottsförebyggande arbete. Ett led i detta arbete var beslut om ett strategiskt brottsförebyggande råd i samverkan med lokalpolisområde Ljungby. Rådet etableras under år 2022.

Fokus för det gemensamma brottsförebyggande nätverket i samverkan med polis och näringsliv har varit på de gröna näringarna och dess brottsutsatthet. Arbetet resulterade bland annat tre trygghets- och säkerhetsdialoger i samverkan med LRF.

Ett arbete med framtagande av modell för social brottsprevention går in i sitt slutskede och kommer slutföras under år 2022.

Hälsofrämjande projekt i skolan inom Trivselprogrammet, ett program för att öka aktiviteten på bland annat raster. Elever är trivselledare som håller i aktiviteter på raster, med stöd av personal.

Nyckeltal ur Kolada – Livskvalitet och trygghet

Mål Agenda 2030	Nyckeltal	Trend
1	Invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel (%)	↘
1	Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen	↘
2	Invånare med fetma, andel %	→
3	Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	→
3	Medellivslängd kvinnor, år	↗
3	Medellivslängd män, år	→
3	Invånare 16-84 år med gott psykiskt välbefinnande, andel (%)	→
16	Invånare 16-84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)	→
16	Anmälda våldsbrott, antal/100 000 inv	→

Jämlikt och rättvist

Aktuella globala hållbarhetsmål på lokal nivå

Mål 5: Jämställdhet

Jämställdhet innebär att kvinnor och män har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom alla områden i livet.

Jämställdhet uppnås när kvinnor och män, flickor och pojkar har lika rättigheter, villkor, möjligheter samt makt att själva forma sina liv och bidra till samhällets utveckling. Det handlar om en rättvis fördelning av makt, inflytande och resurser i samhället.

5 JÄMSTÄLLDHET

Mål 10: Minskad ojämlikhet

Minska ojämlikheten inom och mellan länder.

I ett hållbart samhälle har invånarna likvärdiga möjligheter att utvecklas och verka till sin fulla kapacitet. Ett jämlikt samhälle bygger på principen om allas lika rättigheter och möjligheter oberoende av till exempel kön, etnicitet, religion, funktionsvariation, ålder och annan ställning.

10 MINSKAD OJÄMLIKHET

Det här är våra utmaningar

Det nationella målet är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Så länge det inte är uppnått behöver vi arbeta aktivt med att ge kvinnor och män, flickor och pojkar, en likvärdig service och främja en jämställd samhällsutveckling.

Som arbetsgivare behöver vi fortsätta verka för jämställda arbetsvillkor och arbetsplatser.

I Sverige som helhet ökar inkomstskillnaderna mellan olika grupper, vilket är kopplat till ojämlikhet även när det gäller hälsa, utbildning, boende och tillgång till arbete.

Vi behöver fortsätta vårt arbete för att motverka segregation på bostads- och arbetsmarknaden.

I allt vårt arbete behöver vi aktivt stäva efter att alla grupper i samhället ska vara inkluderade och känna sig delaktiga.

Resultatskillnader i skolan mellan flickor och pojkar. Andel elever i åk 9 som var behöriga till yrkesprogram var 81 procent för pojkar resp. 88 procent för flickor. Andelen elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen var 60 procent för pojkar och 72 procent för flickor.

Det här gjorde vi under 2021

Antagande av policy för att stärka barnens rättigheter i Älmhults kommun. Syftet är att säkerställa att barnkonventionen och ett barnrättsperspektiv genomsyrar Älmhults kommuns verksamheter. Stort fokus på barnkonventionen i förskolan vilket har lett till ökad kunskap hos personal och barn.

Arbete inom projekt Barnens bästa i region Kronoberg för att exempelvis minska behovet av externa placeringar. Ett utvecklingsarbete har resulterat i ett nytt arbetssätt som kallas ”Gynnsam samverkan”. Syftet är att samverkan mellan skola, socialtjänst och andra aktörer ska ske tidigt när man upptäcker att ett barn har behov av stöd och att de samordnade insatserna dokumenteras i en barnplan.

Vi fortsatte arbetet med att skapa nya områden för bostäder med fokus på en blandning av bostadsrätter, hyresrätter och villor.

Utvecklingen av vårt Servicecenter gjorde det enklare att få information och komma i kontakt med kommunens tjänster och service.

Fördjupande arbete på alla förskolor i de sju diskrimineringsgrunderna som en del av gemensamt arbete mot diskriminering och kränkande behandling.

Ökat fokus inom skola och fritidshem på jämställdhet och orsaker till resultatskillnader mellan flickor och pojkar. Syftet är att arbeta mer främjande för både pojkars och flickors lärande och utveckling.

Under året har kommunorganisationen tydliggjort hur man ska göra för att anmäla kränkande särbehandling och diskriminering. Inom kommunorganisation finns det inga tydliga löneskillnader mellan kvinnor och män och 70 procent av alla chefer är kvinnor.

Nyckeltal ur Kolada – Jämlikt och rättvist

Mål Agenda 2030	Nyckeltal	Trend
5	Föräldrapenningdagar som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	↗
5	Tillfälliga föräldrapenningdagar (VAB) som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	↗
5	Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst, andel (%)	→
10	Invánare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	→
10	Förvärvsarbete skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år, vistelsetid 4-6 år, andel (%)	↘
10	Brukarbedömning daglig verksamhet LSS – Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)	→
10	Brukarbedömning boende LSS totalt – Brukaren får bestämma om saker som är viktiga hemma, andel (%)	→
10	Brukarbedömning Personlig assistans – Brukaren kan göra det hen vill med hjälp av sina assistenter, andel (%)	↗
10	Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt – förbättrad situation, andel (%)	↗

Växande och inkluderande Älmhult

Aktuella globala hållbarhetsmål på lokal nivå

Mål 9: Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Målet är att bygga upp en motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation.

Att investera i hållbara företag, industrier, forskning, miljövänlig teknik och innovation är alla viktiga sätt att skapa förutsättningar för en hållbar utveckling.

9 HÅLLBAR INDUSTRI,
INNOVATIONER OCH
INFRASTRUKTUR

Mål 4: God utbildning för alla

En inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

4 GOD UTBILDNING
FÖR ALLA

Mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Verka för en varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

Kommunen har en central roll i att rusta medborgarna fr framtidens arbetsmarknad och att skapa ett gott företagsklimat lokalt samt vara en attraktiv arbetsgivare.

8 ANSTÄNDIGA
ARBETSVILLKOR
OCH EKONOMISK
TILLVÄXT

Mål 17: Genomförande och globalt partnerskap

Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling. För att nå de gemensamma målen behöver vi samarbeta och tillsammans verka för ett gemensamt arbete för hållbar utveckling över gränser.

17 GENOMFÖRANDE
OCH GLOBALT
PARTNERSKAP

Det här är våra utmaningar

Vi behöver fortsätta att investera i infrastruktur som främjar hållbar utveckling.

Vi vill främja innovationer och hållbar industri men det kan ibland vara en utmaning eftersom vi som kommun inte får gynna enskilda näringsidkare.

För att nå målen i Agenda 2030 krävs samordnade insatser på lokal, regional, nationell och internationell nivå. Det krävs också att vi samverkar med den privata sektorn och med civilsamhället. Samverkan med andra parter kan leda till ökad effektivitet men kan vara en utmaning att etablera och upprätthålla på ett bra sätt.

När vi upphandlar varor som produceras utomlands kan vi bidra till ökad hållbarhet i andra länder genom att ställa hållbarhetskrav, men det är svårt och resurskrävande att ställa och följa upp sådana krav.

Kompetensförsörjning är en stor utmaning inom näringslivet där många företag aviserar svårighet att hitta rätt kompetens i den omfattning som behövs, både i nuläge och framåt. Detta gör att kvalitén på skolans verksamhet är av central betydelse. Även möjligheterna att arbetspendla till Älmhult samt viljan och möjligheten att bosätta sig i kommunen är avgörande.

Kommunen hade en hög andel elever i åk 9, 31 procent år 2021, som inte uppnår kunskapskraven i alla ämnen. Snittet för riket var 26 procent för samma år. Vi behöver fortsätta arbeta aktivt med att förbättra resultaten i grundskolan.

Det här gjorde vi under 2021

Arbete med att minska behovet av försörjningsstöd genom utveckling av arbetsmarknadsenheten (AME). Genom samarbete mellan näringslivsenheten och arbetsmarknadsenheten har praktikplatser kunnat erbjudas i större omfattning än tidigare.

Vi genomförde fler än 50 företagsbesök och utvecklade kommunens service till näringslivet. Exempelvis genom bokningsbara rådgivningstider för bygglov och uppstart av funktionen Företagslots. Företagslotsen förenklar kontakten för företagare med kommunen genom att vid ett och samma tillfälle träffa berörda handläggare för sitt ärende. Under 2021 startades 134 nya företag i kommunen vilket är en ökning jämfört med 2020.

Samarbete med grannkommunerna Markaryd och Ljungby för att underlätta för omyndiga ungdomar att starta företag.

Under 2021 digitaliserades merparten av kommunens blanketter så att det nu är möjligt att utföra ärenden till kommunen digitalt.

Utveckling av ett mer tillitsbaserat ledarskap inom kommunorganisationen för att bättre ta vara på den motivation och kompetens som finns hos såväl anställda som verksamhetens målgrupper.

Under året har vi arbetat med tillskapande av ny järnväg mellan Älmhult och Karlshamn, den så kallade Sydost-länken, som kommer att bidra till mer hållbara transporter avseende såväl gods som persontransporter.

De kommunala förskolorna har påbörjat ett utvecklingsarbete där förskolans pedagoger ska lära om hållbar utveckling – såväl ekonomiskt, socialt som miljömässigt. Pedagogerna erbjuds kunskapsutveckling och tillsammans skapar barn och pedagoger en förståelse för Hållbar utveckling.

Kompetensinsats inom förskola, förskoleklass och fritidsverksamheten med mål att säkerställa en så bra och trygg övergång som möjligt för det enskilda barnet. Syftet med insatsen är att få en gemensam syn på samverkan och övergångar samt en förståelse för varandras uppdrag.

Samverkansprojekt med kommun i Sydafrika med syfte att ta fram strategier för kommunernas gröna miljöer, SPOGOS.

Nyckeltal ur Kolada – Växande och inkluderande Älmhult

Mål Agenda 2030	Nyckeltal	Trend
4	Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)	↗
4	Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%) Totalt	→
4	Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, andel (%) män	↘
4	Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, andel (%) kvinnor	→
4	Elever i åk 9: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%)	↘
4	Gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala skolor, andel (%)	↘
4	Gymnasieelever med examen inom 3 år, kommunala skolor, andel (%)	↘
8	Invånare 16–24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)	↗
8	Långtidsarbetslöshet 25–64 år, årsmedelvärde, andel (%) av befolkningen	↘
8	Förvärvsarbetande invånare 20–64 år, andel (%)	↘
8	Arbetslöshet 18–64 år, årsmedelvärde, andel (%) av befolkningen	↘
8	Arbetslöshet 16–24 år, årsmedelvärde, andel (%) av befolkningen	→
9	Tillgång till bredband om minst 100 M bit/s, andel (%)	↗
9	Företagsklimat enligt Svenskt näringsliv	↘
9	Befolkning i kollektivtrafiknära läge, andel (%)	↗

Minskad klimatpåverkan

Aktuella globala hållbarhetsmål på lokal nivå

Mål 7: Hållbar energi för alla

Säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla.

7 HÅLLBAR ENERGI
FÖR ALLA

Mål 13: Bekämpa klimatförändringarna

Målet innebär att vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser. Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig.

13 BEKÄMPA KLIMAT-
FÖRÄNDRINGEN

Det här är våra utmaningar

Koldioxidutsläppen är de högsta i modern tid. Trenden måste vändas inom de kommande tre åren om vi ska klara klimatmålen, enligt FN:s klimatpanel senaste delrapport. Koldioxidhalten har ökat från cirka 250 ppm till över 400 ppm på bara 100 år. Förra gången världen upplevde jämförbara koldioxidkoncentrationer var för 3–5 miljoner år sedan, då temperaturen var 2–3° C varmare och havsnivån var 10–20 meter högre än nu.

Vi ser redan nu tydliga effekter i vår kommun av klimat-

förändringarna, främst i form av ökad risk för översvämningar men även mer långvariga värmeböljor. I allt vårt arbete med samhällsplanering behöver vi lägga stor vikt vid att både minska klimatpåverkan och anpassa planeringen till nuvarande och kommande klimatförändringar.

Vi behöver fortsätta arbetet med energieffektivisering i våra fastigheter och verksamheter.

Kommunen behöver arbeta aktivt med att effektivisera och minska klimatutsläppen från kommunorganisationens fordonsflotta.

Det här gjorde vi under 2021

Kommunen tog beslut om en ny cykelplan som ska få fler att cykla. Planen, som sträcker sig till 2030, ska bidra till ett hållbart samhälle och attraktiva boendemiljöer. Strategier och åtgärder är baserade på dialoger med allmänheten samt med ett stort fokus på trafiksäkerhet, skolvägar och att koppla ihop befintligt cykelnät. Planen bygger på sex strategier för att nå målen om ökad cykling i Älmhults kommun.

Genomförande av projekt inom hållbart resande. Under den europeiska mobilitetsveckan uppmärksammades cykling och dess positiva effekter på klimat, stadsmiljö och hälsa. Aktiviteten var ett samarbete med Aktivitetshuset och flera lokala aktörer.

Cykelväg i paradiset byggdes under 2021. Befintlig

cykelväg, som löper genom Paradiset, kopplades ihop med Ljungbyvägen. Genom denna åtgärd kan man som cyklist färdas på separerade cykelvägar och slipper ge sig ut i blandtrafiken på villagatorna.

Vi genomförde åtgärder för att minska energiförbrukningen i kommunens fastigheter.

Installation av nya solceller på Paradisskolan.

Arbete pågår för att ta fram en plan laddinfrastruktur för fordonsflottan.

I all översiktlig planering och detaljplanering beaktas behovet av åtgärder för klimatanpassning såsom dagvattenhantering och mikroklimat.

Nyckeltal ur Kolada – Minskad Klimatpåverkan

Mål Agenda 2030	Nyckeltal	Trend
7	Fjärrvärmeproduktion av förnybara energikällor inom det geografiska området, andel (%)	→
7	Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området, MWh/inv	↗
12	Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO ₂ -ekv/inv.	↗
12	Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO ₂ -ekv	↗
12	Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv.	↗

Mätbara mål från Miljöplan 2030, se sid. 26–28.

En cirkulär kommun

Aktuella globala hållbarhetsmål på lokal nivå

Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion

Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

Omställning till en hållbar konsumtion och produktion av varor och tjänster är en nödvändighet för att minska negativ påverkan på klimat och miljö samt människors hälsa. En hållbar konsumtion och produktion bidrar bland annat till en effektiv användning av resurser, hänsyn till ekosystemtjänster som är nödvändiga för försörjningen, samt minskad påverkan från farliga kemikalier.

12 HÅLLBAR
KONSUMTION
OCH PRODUKTION

Det här är våra utmaningar

Kommunens avfallsplan som antogs 2020 innehåller konkreta åtgärder som behöver genomföras för att Älmhult ska bidra till en hållbar och cirkulär konsumtion där produkter återbrukas och avfallsmängderna minskar.

Arbetet med att skapa förutsättningar för tillväxt måste ske på ett sådant sätt att vi samtidigt kan klara målen om hållbar konsumtion och produktion.

Det är en utmaning ekonomiskt att ställa hållbarhetskrav i alla våra upphandlingar och resurskrävande att följa upp leverantörerna för att säkerställa att kraven efterlevs.

Vi behöver fortsätta arbetet med att minska matsvinnet i våra måltidsverksamheter.

Det här gjorde vi under 2021

Nya papperskorgar med källsortering har under 2021 placerats ut på offentliga platser runt om i kommunen såsom på torget, vid badplatser och i gatumiljö. På torget har det även tillkommit en ny fast källsorteringsstation.

Vi samverkade med Håll Sverige Rent och hade Skräpplockardagar i april för att minska nedskräpningen. För-

skolor, skolor, föreningar, politiker, invånare, verksamheter med flera hjälpte till att plocka skräp. Över 2000 barn i Älmhult var anmälda till Håll Sverige Rent, bland den högsta andelen av landets kommuner.

Studenter från LNU gjorde en inventering av fyra nedlagda deponier - deponin i Virestad, Grävlingås, Mesatippen och Delary. Deponier klassades från mycket stor risk till liten risk med tillhörande numrering från 1 till 4. Deponin i Virestad tilldelades riskklass 1 och övriga riskklass 2.

Under året gjordes kommunens första skräpmätning för att ta reda på hur stort problemet med nedskräpning är. Det var i genomsnitt 1,58 skräpföremål per 10 m², vilket är under snittet (5,72) för liknande kommuner.

Genom kommunens verksamhet Återbruket har produkter cirkulerats och fått nytt liv genom second hand-försäljning. Samtidigt ger verksamheten möjligheter till sysselsättning till personer som behöver stöd med att komma ut i arbetslivet.

Vi reviderade riktlinjerna för våra inköp och förtydligade att vi ska ta hänsyn till både miljömässig och social hållbarhet.

Nyckeltal ur Kolada – Cirkulär kommun

Mål Agenda 2030	Nyckeltal	Trend
12	Insamlat kommunalt avfall totalt, kg/invånare (justerat)	↗
12	Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)	↗

Mätbara mål från Miljöplan 2030, se sid. 26–28.

Hållbara livsmiljöer

Aktuella globala hållbarhetsmål på lokal nivå

Mål 11: Hållbara städer

Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara

Hållbar stadsutveckling omfattar hållbart byggande och hållbar planering av bostäder, infrastruktur, offentliga platser, transporter, återvinning och säkrare kemikaliehantering som i sin tur kräver ny teknik och samarbete mellan flera sektorer. Inkluderande och innovativ stadsplanering behövs för att göra städer säkra och hållbara för framtiden.

11 HÅLLBARA
STÄDER OCH
SAMHÄLLEN

Det här är våra utmaningar

Samhällsplaneringen har ett långsiktigt perspektiv och hållbarhetsfrågor är en naturlig del. Det är samtidigt en utmaning att få med alla perspektiv som segregation, tillgänglighet, grönområden, klimatanpassning, tillgång till fritidsaktiviteter och så vidare.

En hög expansionstakt ger ökat tryck på infrastruktur i form av vatten och avlopp samt dagvattenhantering.

Klimatanpassning genom lokala dagvattenlösningar och stadsgrönska som ger skugga vid varma perioder är kostsamt, men ger en minskad sårbarhet för klimatförändringar.

En hållbar livsmiljö innebär även en giftfri miljö. Exponering av farliga kemikalier i vår omgivning kan öka risken för cancer, påverka kroppens hormonsystem samt ge en rad andra negativa konsekvenser för människors hälsa. Barn är särskilt utsatta.

Höga värden av partiklar i luften, PM_{2,5}. Värdena är högst i Sverige. Orsaken kommer att utredas under 2022.

Det är en utmaning att tillhandahålla fler ekosystem tjänster i stadsmiljön för att främja såväl psykisk som fysisk hälsa.

Det här gjorde vi under 2021

Vi fortsatte arbetet med att skapa nya områden för bostäder med fokus på hållbara, energieffektiva bostäder och en blandning av bostadsrätter, hyresrätter och villor. Projektering och byggnation pågår genom olika entreprenörer.

Pågående arbete med grönplan med syfte att sätta mål, strategier och åtgärder för kommunens gröna miljöer.

En trädanalys genomfördes på 1100 träd i centralorten för att få en bra överblick över trädens behov för att må bra. Även trädens ekosystemtjänster har beräknats, exempelvis upptag av CO₂, syreproduktion, rening av luft och förmåga att flödesreglera. Resultatet ska användas som planeringsunderlag för parker och till den kommande grönplanen.

Inventering av gräsytor i centralorten för att identifiera lämpliga ytor att omvandla till artrika ängar. Som ett resultat kommer ett antal ytor att omvandlas till ängar under 2022. Inventeringen är en del i projektet Rädde bina i Älmhult, se Rika och tillgängliga naturmiljöer.

Projektet Kemikaliesmart förskola avslutades under 2021. Genom projektet har förskolor fasat ut och bytt ut leksaker och material med skadliga kemikalier såväl inomhus som utomhus. Kemikalier som kan störa och påverka barns utveckling av till exempel hjärna och hormonsystem.

Nyckeltal ur Kolada – Hållbara livsmiljöer

Mål Agenda 2030	Nyckeltal	Trend
11	Demografisk försörjningskvot	↗
11	Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 2, andel (%)	→

Mätbara mål från Miljöplan 2030, se sid. 26–28.

Rika och tillgängliga naturmiljöer

Aktuella globala hållbarhetsmål på lokal nivå

Mål 14: Hav och marina resurser

Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för hållbar utveckling.

Haven täcker 70 procent av vår planet och över tre miljarder människor är beroende av den marina och kustnära biologiska mångfalden för sin försörjning. Hur vi hanterar våra hav är avgörande för mänskligheten som helhet och för att balansera effekterna av klimatförändringarna.

Mål 7: Rent vatten och sanitet

Säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla.

Vatten är en grundförutsättning för allt levande på jorden, och därmed också en förutsättning för människors hälsa och en hållbar utveckling. Dricksvatten är dessutom vårt viktigaste livsmedel.

Mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald

Hållbara ekosystem och biologisk mångfald är grunden för vårt liv på jorden. Att tillgodose mänsklighetens behov av livsmedel, energi, vatten, mineraler och råmaterial utan att skada den biologiska mångfalden och säkerställa hållbart nyttjande av ekosystemtjänster är en avgörande utmaning för vår överlevnad.

Det här är våra utmaningar

En stor andel sjöar och vattendrag i Älmhults kommun uppnår inte god ekologisk status enligt EU:s vattendirektiv och det krävs arbete för att förbättra vattenkvaliteten i dem.

Arbetet med klimatanpassning behöver intensifieras i kommunen. I takt med att risken för fler och mer intensiva skyfall väntas öka de närmaste årtiondena, behövs satsningar på robusta system för dagvatten.

Det finns fortfarande många enskilda avlopp i kommunen som inte uppfyller lagkraven på rening och behöver åtgärdas.

Stark expansionstakt leder till målkonflikter när det gäller markanvändningen och att värdefulla naturmiljöer kan behöva tas i anspråk för vägar, industrimark och bostäder.

Det här gjorde vi under 2021

I projektet Rädda bina i Älmhult samverkar kommunen med lokala aktörer för att ta fram föreläsningar, vandringar, visningsängar andra aktiviteter för att sprida kunskap kring ängsbruk och pollinatörer. Kommunen har fått LONA-bidrag för projektet. Under 2021 har kom-

munen inventerat gräsytor, gjort informationskampanjer, filmer, engagerat förskolor och tagit fram skyltar.

Våtmarksstudie togs fram för att analysera var i landskapet det finns goda förutsättningar att restaurera våtmarker. Utdikningen av våtmarker har lett till stora växthusgasutsläpp. Genom att återskapa våtmarker kan vi bidra till biologisk mångfald, vattenrening, rekreation och bromsa klimatpåverkan. Samverkan med markägare kommer att göras under 2022.

Naturvärden kartlagda i kommunens första naturvårdsplan. Syftet med planen är att lyfta fram naturvårdens intressen i den kommunala planeringen för att bättre kunna ta tillvara och utveckla kommunens naturvärden. I planen identifierade 379 naturvärdesobjekt med särskilda värden för biologisk mångfald.

Under 2021 togs informationsmaterial och skyltning fram till kulturstigen vid Delary. Under året färdigställdes även kulturstigen med hjälp av byggprogrammet på Haganässkolan.

Under 2021 korades vinnarna i miljöspanaruppdraget Älska din Toa. Syftet var att uppmärksamma världstoilettdagen, hur viktigt välfungerande avloppslösningar är för samhället samt vad som ska kastas i en toalett.

Nyckeltal ur Kolada – Rika och tillgängliga naturmiljöer

Mål Agenda 2030	Nyckeltal	Trend
6	Sjöar med god ekologisk status, andel (%)	↘
6	Vattendrag med god ekologisk status, andel (%)	→
6	Grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status, andel (%)	→

Mätbara mål från Miljöplan 2030, se sid. 26–28.

Mätbara mål från Miljöplan 2030

Nedan redovisas i tabellform de mätbara målen från Älmhults kommuns Miljöplan 2030.

Mål	Enhet	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Kommentarer
1. År 2030 har användning av fossila bränslen upphört i Älmhults kommun. Delmål: 1 ton CO ₂ /invånare år 2025.	Ton CO ₂ /inv	3,57	3,4	3,35	3,14	3,077446		
	Ton CO ₂	57 732	56 481	57 411	55 430	54 320		En minskning på 2 %
2. År 2030 ska energianvändningen per invånare ha minskat till 25 MWh per invånare (minskning med 30 procent jämfört med 2005).	MWh/invånare	32	31	29	24	29	26	
Mål	Enhet	2017	2018	2019	2020	2021		Kommentarer
3. År 2030 ska körsträckan per bil och invånare ha minskat till 667 mil/person.	Mil/person	714	698	680	627			Snitt i Sverige 605 mil/person. Älmhults körsträcka per invånare har minskat med 8 % mellan 2019 och 2020. I riket har snittkörsträckan minskat med 7 % mellan 2019 och 2020.
4. Installerad effekt från solceller ska vara minst 40 W per invånare år 2025.	W/invånare	40	58	104	156			Sedan 2018 finns tillgänglig statistik över kommunens alla solcellsanläggningar. Det ursprungliga målet 40W per invånare och inkluderar endast de anläggningar med elcertifikat.
5. År 2025 ska Älmhults kommunorganisation vara fossilbränslefri.	Ton CO ₂	2 475	2 211	1 884	1 449	810		Ca 400 ton CO ₂ från transporter. Ej exakta siffor för fordon pga. avsaknad av system för datainsamling. Exkl. utsläpp från fordon på Älmhultsbostäder. 59 % av fordon fossilberoende år 2020.
6. I kommunens lokaler och bostäder ska energianvändning per kvadratmeter minska med 30 % mellan år 2014 och 2030.	kWh/m ² och år	155	140	123	124	128		30 procent minskning mellan år 2014 och 2030 innebär 103 kWh/m ² år 2030.
7. År 2030 ska Älmhults kommun äga anläggningar för solenergi med en totalt installerad effekt på minst 700 kW.	kW		276	302	332	332		Paradisskolan kommer att tillkomma under 2022.
8. Körsträckor för persontransporter ska minska. Nyckeltal: Minskad transportenergi (kWh/årsarbete). Referenspunkt 2017: 865 (785) kWh/årsarbete.					1 790	1 528		Cirka 400 ton CO ₂ från transporter. Ej exakta siffor för fordon på grund av avsaknad av system för datainsamling. Exkl fordon på Älmhultsbostäder.

Mål	Enhet	2015	2016	2017	2018	2020	2021	Kommentarer
9. Kommunens utsläpp (årsmedelvärde) till luft av kvävedioxid, bensen och partiklar ska minska årligen och ligga väl under riktvärdet för miljömålet Frisk luft. Riktvärdet för kväveoxider 20 µg/m ³ , bensen 1 µg/m ³ , PM2,5 10 µg/m ³ .		8 0,57 8,5	8,03 0,56 8,67	7,27 0,49 6,3	Ej uppmätt 0,5 Ej uppmätt	5,4 0,4 11,6		Värden för PM2,5 över miljömålen under 2020. Värdet även högst i Sverige. Kommunen behöver undersöka orsaken vidare. PM2,5 för Älmhult 11, 5 µg/m ³ . Miljömål 10 µg/m ³ . WHO's nya riktlinje 5 µg/m ³ .

10. Utsläpp av PM10 ska inte överstiga 15 µg/m ³	Referenspunkt 2016: 14 (15) µg/m ³ .	17	14,7	10,7		14,7		
---	---	----	------	------	--	------	--	--

Mål	Enhet	2017	2018	2019	2020	2021	Kommentarer
11. Andelen ekologiska, rättvisemärkta och närproducerade livsmedel som köps in till Älmhults kommun ska öka till minst 50 procent.	Procent (%)	33	36	37	34	35	Inköpt andel ekologiskt.
12. 100 procent av punkterna på checklisten för kemikaliesmart förskola ska vara avklarade 2020.	Referenspunkt 2017: Påbörjat arbete med handlingsplan			20	80	100	
13. Mängden kvicksilver, bly och kadmium i avloppsslammet i kommunala reningsverk ska minska, samt ligga på en betryggande marginal (50 procent) under gällande rekommendationer och gränsvärden.	Bly mg/kg TS Kvicksilver mg/kg TS Kadmium mg/kg TS	16 0,4 0,8	12 0,3 0,8	12 0,2 0,7	12 0,2 0,7	11 0,4 0,5	Samtliga värden ligger på en betryggande marginal under gränsvärden.
14. Mängd farligt avfall inklusive batterier och elavfall i soppåsen ska minska. Nyckeltal: Insamlade mängd farligt avfall (kg/person) ska öka.	Kg/person	15		21,23179	14		
15. I Älmhults kommun ska minst 90 procent av alla hushåll och verksamheter sortera ut sitt matavfall senast år 2021.	Procent (%)	Cirka 10 %	Cirka 10 %	Cirka 10 %	94		
16. Hushållsavfall som skickas till förbränning ska minska till 150 kg/invånare och år senast 2025.	Kg/invånare och år	225	209	194	183		
17. Senast år 2019 ska alla kommunala verksamheter källsortera de förpackningar (glas, metall, plast, papp) och tidningar som verksamheten ger upphov till.	Procent (%)						Samtliga sorterar ut. Men källsortering tillgänglig för brukare, elever och besökare saknas i majoriteten av samhällsfastigheterna Miljöhus finns i samtliga verksamheter. Källsortering ska enligt avfallsplan finnas tillgänglig för brukare.
18. Senast år 2019 ska alla kommunala verksamheter sortera ut sitt matavfall.					100 %		Miljöhus/rum finns sedan 2020 i samtliga kommunala verksamheter.
19. Samtliga skyddsvärda träd på kommunens mark ska skötas så att deras livsbetingelser gynnas.	Procent (%)						Trädinventering pågår för kommunens träd. Under 2021 har cirka sex skyddsvärda parkträd identifierats.

Mål	Enhet	2017	2018	2019	2020	2021	Kommentarer
20. Andel (procent) skyddad natur ska öka	Procent (%)	2	2	2	2,1		Rikssnitt 11,2, Kronobergs län 3,1 %
21. 100 procent av kommunens sjöar och vattendrag ska ha god ekologisk status när det gäller vattenkvalitet år 2027.	Andel (%) med god ekologisk status		16 %		26 %	23 %	
22. Årsmedelhalt av kväve i Drivån, nedströms Älmhults avloppsreningsverk, ska hållas så på så låga nivåer som möjligt utifrån tillgänglig teknisk lösning och i den utsträckning som inte anses ekonomiskt orimligt att uppfylla. Särskild hänsyn ska tas till nyttan av skyddsåtgärden jämfört med kostnaden för sådan åtgärd.	µg/liter	3 567	6 700	5 567	4 650	6 367	1200 µg/liter är Naturvårdsverkets undre gräns för mycket höga halter.
23. Alla enskilda avlopp har godtagbar rening senast 2030.	Procent (%)	50 %		56 %	62 %	62 %	70 % 2 466 fastigheter i område 1-9 har hittills inventerats, varav 70 % har en godkänd avloppsanläggning. I områdena 10-13 har inventering ännu inte påbörjats.
24. Vattenskyddsområden med skyddsbestämmelser ska finnas för alla allmänna vattentäkter senast år 2030.	Procent (%)	62%	62%	62%	62%	62%	

Älmhults
kommun